

Kri za lit ler

Doğal biçim
kutsaldır.
Kurtuluşumuz
safıktadır.

John
Wyndham

Deli

John Wyndham

John Wyndham Parkes Lucas Benyon Harris, 1903'te doğdu. 1930-39 yılları arasında farklı isimlerle, farklı türlerde hikâyeler yazdı. 1946'da "mantıklı fantezi" adını verdiği, farklı bir biçimi denemeye karar verdi. *The Day of the Triffids* (Triffidlerin Günü), *The Kraken Wakes* (Kraken Uyanıyor), *Krizalitler*, *The Midwich Cuckoos* (Midwich'in Delileri), *The Seeds of Time* (Zamanın Tohumları), *Trouble with Lichen* (Likenin Sorunu), *The Outward Urge* (Harici Dürtü), *Consider Her Ways and Others* (O Kadının Âdetlerini Düşün ve Diğerleri), *Web* (Ağ) ve *Chocky*, yapıtları arasındadır. Kitaplarıyla popüler kültürü de etkilemiş olan Wyndham'ın *Triffidlerin Günü* ve *The Midwich Cuckoos* adlı kitapları sinemaya da uyarlanmıştır.

Niran Elçi

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünü bitirdi. 2001 yılından beri çeviri yapan Niran Elçi, yüzden fazla eseri çevirdi. Bram Stoker, George Orwell, George Saunders ve Terry Pratchett, eserlerini çevirdiği yazarlar arasındadır. Aynı zamanda *Karaböcü* serisi, *Adamı Zorla Cadı Yaparlar*, *Kurabiye Uçan Omlet* gibi çocuk kitaplarının da yazarıdır.

© 1955, John Wyndham Estate Trust
© 2014, Tudem Yayın Grubu • 1476/1 Sk. No: 10/51
Alsancak - Konak/İZMİR

İlk baskı 1955 yılında, İngiltere’de *The Chrysalids* adı ile Michael Joseph tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları David Higham Associates Ltd ile anlaşmalı olarak Akcalı Ajans aracılığıyla alınmıştır.

ISBN: 978-605-5060-32-9

Birinci Baskı: Ocak 2016 (3000 adet)

Yayınevi sertifika no: 11945 Matbaa sertifika no: 26886

Türkçeleştiren: Niran Elçi
Editör: Ayşegül Utku Günaydın
Düzeltili: İlke Aykanat Çam
Kapak Tasarım: Cemil Denizer

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km. Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy/Ankara
0 312 284 18 14

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A. Ş.’nin
tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Krizalitr

John Wyndham

1

Küçük bir çocukken bazen düşlerimde bir şehir görürdüm. Bu tuhaftı çünkü o zamanlar şehir denen şeyin ne olduğunu bile bilmiyordum. Ama büyük mavi bir körfezin çevresine konumlanmış bu şehir zihnimde canlanırdı. Sokakları, karşılıklı dizilmiş binaları, rıhtımları, hatta limandaki tekneleri gözlerimin önüne getirebiliyordum; oysa ne deniz ne de tekne görmüş-tüm.

Yapılar benim bildiklerime hiç benzemiyordu. Sokaklardaki trafik tuhaftı; arabalar, onları çeken atlar olmadan hareket ediyordu. Bazen gökyüzünde balık biçiminde parlak şeyler uçuştuğunu görürdüm ama kesinlikle kuş değildiler.

Düşlerimde bu olağanüstü yeri çoğunlukla gündüz ışığında görürdüm ama bazen gece olurdu, ışıklar kıyı boyunca ateş böcekleri gibi parlar ve birkaçı havada veya suda kıvılcımlar gibi süzülürdü.

Henüz birçok şeyi anlayamayacak kadar küçükken en büyük ablam Mary'ye bu büyüleyici güzel şehrin nerede olabileceğini sordum.

Mary başını iki yana salladı ve henüz öyle bir yer olmadığını, belki de çok eskiden var olan bir yeri düşümde görmüş olabileceğimi söyledi. Ama, belki de, diye devam etti, uzun zaman önce geçip gitmiş zamanları görüyorsunuzdur. Düşler tuhaf şeylerdi ve onları anlamak mümkün değildi. Belki de dünyanın

eski halinden, Kadim Halk'ın yaşadığı dünyadan sahneler görüyordum; Tanrı'nın insanları lanetleyip Büyük Gazap'ı gönderdiği zamanlardan çok önceki bir dünyadan.

Sonra, ablam büyük ciddiyetle bana bundan kimseye bahsetmememi tembihledi; bildiği kadarıyla başkalarının zihninde, uyurken ya da uyanırken, bu tür imgeler canlanmıyordu ve bu yüzden rüyalarımın bahsetmek akıllıca olmazdı.

Yerinde bir öğüttü ve neyse ki ben de uyacak kadar sağduyuluydum. Bölgemizdeki insanlar tuhaf veya sıradışı şeylere karşı gözlerini açık tutarlardı; öyle ki, solaklığım bile hafif bir hoşnutsuzlukla karşılanmıştı. Bu yüzden, o günlerde ve daha sonraki senelerde rüyalarımın kimseye bahsetmedim. Hatta onları neredeyse unuttum gitti, çünkü yaşıma büyüdükçe sıklıkları azaldı ve sonrasında bu tür rüyaları nadiren görmeye başladım.

Ama ablamın tavsiyesi aklımda kaldı. O olmasa kuzenim Rosalind ile aramızdaki ilginç iletişimden birilerine bahsedebilirdim ve bana inansalardı ikimizin de başı kesinlikle büyük belaya girerdi. O günlerde, sanırım Rosalind de ben de buna fazla dikkat etmiyorduk; yalnızca tedbirli davranmayı alışkanlık haline getirmiştik. Ben kesinlikle sıradışı olduğumu hissetmiyordum. Normal, küçük bir oğlan çocuğuydum, normal bir biçimde büyüyor, çevremdeki dünya düzenini olağan karşılıyordum. Sophie'yle tanışana kadar da aynı şekilde devam ettim. O zaman bile farkın ayrımına hemen varamadım. Kuşukumun filizlenmeye başladığı günün o gün olduğunu ancak daha sonraları anlayabildim.

O gün, sık sık yaptığım gibi, tek başıma gezmeye gitmiştim. Sanırım on yaşlarındaydım. Yaşça bana en yakın ablam Sarah bile benden beş yaş büyüktü. Bu yüzden genellikle yalnız

başına oynuyordum. Kenarına tarlalar dizilmiş, toprak araba yolunda güneye giderek dağın sırtına varmış, sonra uzun süre orada yürümüşüm.

O güne kadar dağın sırtı beni hiç meraklandırmamıştı. İnsan eseri olduğunu hayal edemeyeceğim kadar yüksekti. Onu Kadim Halk'ın zaman zaman anlatılan harika eserleriyle bağdaştırmak da aklıma gelmemişti. Benim için yalnızca geniş bir yay çizerek dönen ve sonra ok gibi dümdüz uzaktaki tepelere uzanan bir yükseltiydi; dünyanın ırmak, gökyüzü ve tepeler kadar olağan bir parçası.

Sırtın tepesine sık sık tırmanırdım ama diğer tarafını nadiren keşfe çıkardım. Bir sebepten, orayı kendi bölgem dışında, pek de konuksever olmayan yabancı bir diyar olarak görüyordum. Ama sırtın öte yamacında yağmur suyunun kumlu bir oyuk açtığı bir alan keşfetmiştim. Oyuğun tepesine oturup kendinizi iterseniz hızla aşağı kayabiliyordunuz ve sonunda havada bir iki metre uçup dipteki yumuşak kum yığına düşüyordunuz.

Oraya daha önce defalarca gitmiş ama kimseyle karşılaşmamıştım, o gün ise üçüncü kayışımdan sonra, dördüncüsü için yerden kalkarken bir ses, “Merhaba!” dedi.

Çevreme bakındım. İlk başta sesin nereden geldiğini çıkaramadım; sonra fundalıkların üst dallarının sallandığını fark ettim. Dallar aralandı ve bir yüz belirdi. Koyu renk buklelerle çevrili, güneşten bronzlaşmış küçük bir yüz. İfadesi ciddi ve gözleri çakmak çakmaktı. Bir an birbirimize baktık.

Sonra, “Selam,” diye karşılık verdim.

Kız duraksadı, sonra çalıları biraz daha araladı. Benden biraz daha kısa boylu, belki yaşça daha küçük bir kız gördüm. Kırmızıya çalan kahverengi tulum pantolon ve sarı bir gömlek

giymişti. Tulumunun önüne koyu kahverengi iplikle bir haç işlenmişti. Saçları ikiye ayrılıp kuyruk yapılmış, iki yanda sarı kurdelelerle bağlanmıştı. Çalıların güvenli bölgesinden ayrılıp ayrılmamak konusunda emin değilmiş gibi birkaç saniye kıpırdamadan durdu, sonra merakı ihtiyata baskın çıktı ve çalılardan sıyrılıp ortaya çıktı.

Ona bakakalmıştım çünkü tamamen yabancıydı. Zaman zaman, kilometrelerce uzaklıktaki tüm çocukları bir araya getiren toplantılar ve şenlikler düzenlenirdi. Bu yüzden daha önce hiç görmediğim bir çocukla karşılaşmak çok şaşırtıcıydı.

“Adın ne?” diye sordum ona.

“Sophie,” dedi. “Seninki ne?”

“David,” dedim. “Evin nerede?”

“Orada,” dedi, elini belirsizce sırtın ötesindeki yabancı diyara doğru sallayarak.

Bakışlarını benimkilerden ayırdı ve biraz önce kaydığım kumlu oyuğa döndü.

“Eğlenceli mi?” diye sordu meraklı bir ifadeyle.

Onu davet etmeden önce bir an duraksadım, sonra, “Evet,” dedim. “Gel de dene.”

Kız yerinden kıpırdamadı ve dikkatini yine bana çevirdi. Bir iki saniye ciddi bir ifadeyle beni inceledi ve sonra aniden kararını verdi. Benden önce sırtın tepesine tırmandı. Saçlarını ve kurdelelerini savurarak yağmur suyunun yatağından aşağı kayd. Kaydıktan sonra ciddi ifadesi yok olmuştu, gözleri heyecanla dans ediyordu.

“Bir daha,” dedi ve nefes nefese sırtı tırmandı.

Üçüncü inişinde talihsizlik yaşadı. Önceki gibi oyuğun tepesine oturup kendini aşağı itti. Onun kaymasını ve akan kumlar eşliğinde durmasını izledim. Bir şekilde, her zamanki

yerinin biraz soluna düşmüştü. Kenara çekilmesini bekleyerek, peşinden kaymaya hazırlandım. Kenara kaçmadı.

“Çekil,” dedim ona sabırsızlıkla.

Hareket etmeye çalıştı ve sonra yukarı seslendi.

“Yapamıyorum. Acıyor!”

Yine de kendimi aşağı ittim ve yakınına doğru kaydım.

“Ne oldu?” diye sordum.

Yüzünü buruşturdu. Gözleri dolmuştu.

“Ayağım sıkıştı,” dedi.

Sol ayağı kuma gömülmüştü. Ellerimle yumuşak kumları kazarak açtım. Ayakkabısı iki sivri taşın arasındaki dar aralığa sıkışmıştı. Ayağını hareket ettirmeye çalıştım ama yapamadım. “Ayağını çevirip çıkaramaz mısın?” dedim.

Dudaklarını yığitçe birbirine bastırarak denedi.

“Çıkıyor.”

“Çekmene yardım edeyim mi?” dedim.

“Hayır, hayır! Acıyor,” diye itiraz etti.

Ne yapmam gerektiğini bilemiyordum. Acı çektiği açıktı. Sorunu düşündüm.

“Ayakkabı bağcıklarını kessek iyi olacak. Böylece ayağını ayakkabıdan çıkarabilirsin. Düğüme ulaşamıyorum,” dedim.

“Hayır!” dedi korkuyla. “Hayır, yapamam.”

O kadar ısrarlıydı ki şaşaladım. Ayağını ayakkabıdan çıkar-sa, bir taşla ayakkabıya vurarak kurtarabilirdik ama bunu red-dederse ne yapabileceğimizi bilemiyordum. Kısılmış bacağına biraz hareket ettirerek kumlara uzandı.

“Ah, çok acıyor,” dedi. Daha fazla kendini tutamadı ve göz-yaşları yanaklarından süzölmeye başladı. Hüngür hüngür ağla-mıyordu; köpek yavrusu gibi hafif hafif inliyordu.

“Ayakkabını çıkarman gerek,” dedim ona.

“Hayır!” diye itiraz etti yine. “Hayır, çıkaramam. Asla çıkaramam. Çıkarmamam lazım.”

Şaşkın şaşkın yanına oturdum. Sophie iki eliyle benimkini yakaladı ve sıkıca tutarak ağladı. Ayağındaki acının arttığı açıktı. Hayatımda neredeyse ilk defa, karar gerektiren bir durumda bulmuştum kendimi. Kararımı verdim.

“Böyle olmaz. Ayakkabını çıkarman şart,” dedim ona. “Çıkarmazsan burada kalırsın ve muhtemelen ölürsün.”

Sophie hemen pes etmedi ama sonunda razı oldu. Bağcıklarını kesmemi endişeyle izledi. Sonra, “Git buradan! Bakmanın lazım,” dedi.

Duraksadım ama çocukluk, önemli ama anlaşılmaz âdetlerle dolu bir çağdır, bu yüzden birkaç adım çekildim ve sırtımı döndüm. Derin derin nefes aldığını duyabiliyordum. Sonra yine ağlamaya başladı. Arkama döndüm.

“Olmuyor,” dedi gözyaşları içinde, korkuyla bana bakarak. Ne yapabileceğimi görmek için çömeldim.

“Kimseye söylememelisin,” dedi. “Asla, asla söylememelisin! Söz verir misin?”

Söz verdim.

Çok cesurdu. Bir köpek yavrusu gibi sadece inliyordu. Sonunda ayağını kurtarmayı başardığımda, acayip göründüğünü fark ettim. Çarpık ve şiş şişti. O an normalden fazla ayak parmağı olduğunu fark etmedim bile.

Bir taşla vura vura ayakkabıyı yarıktan çıkarmayı başardım ve ona uzattım. Ama ayakkabıyı şişmiş ayağına geçiremedi. Ayağını yere de basamıyordu. Onu sırtımda taşımayı düşündüm ama beklediğimden daha ağırdı. Bu şekilde uzağa gidemeyeceğimiz açıktı.

“Gidip yardım edecek birini getirmem gerekecek,” dedim.

“Hayır, emekleyerek giderim,” dedi kız.

Ayakkabısını taşıyarak ve işe yaramaz hissederek yanında yürüdüm. Çok uzun bir yolu emekleyerek aşmayı başardı ama sonunda pes etti. Pantolonunun dizleri delinmişti; dizleri kırmış, kanıyordu. Kız veya oğlan, bu duruma dayanabilecek kimseyi tanımıyordum; o yüzden de biraz hayranlık duydum. Sağlam ayağına basarak kalkmasına yardım ettim. Kız bana yaslanarak evinin bulunduğu yönü ve evden yükselen dumanı işaret etti. Tekrar arkama baktığımda ise yine dört ayak üzerindeydi, sonra çalıların arasında gözden kayboldu.

Evi fazla güçlük çekmeden buldum, biraz endişeyle kapıyı çaldım. Uzun boylu bir kadın açtı. Büyük, parlak gözleri olan düzgün hatlı, güzel bir yüzdü. Bizim çiftlikteki kadınların giydiğinden biraz daha kısa, kırmızıya çalan kahverengi bir elbisesi vardı. Başörtüsüyle aynı, yeşil renkteki töresel hac işareti yakasından etek ucuna, göğsünün bir yanından diğerine uzanıyordu.

“Siz Sophie’nin annesi misiniz?” diye sordum.

Bana dik dik baktı ve kaşlarını çatı. Endişeli ve sert bir sesle, “Ne oldu?” diye sordu.

Anlattım.

“Ah!” diye bağırdı. “Ayağı mı?”

Bana bir anlığına yine dik dik baktı, sonra elindeki süpürgeyi duvara yasladı ve sertçe sordu. “O nerede?”

Onu Sophie’yle geldiğimiz yola götürdüm. Kadının sesini duyunca Sophie emekleyerek çalıların arasından çıktı.

Annesi şişmiş, şekilsiz ayağına ve kanayan dizlerine baktı. “Ah, benim zavallı yavrum!” dedi, öpüp sarılırken. Sonra ekledi: “O gördü mü?”

"*Krizalitler* hoşgörüsüzlüğü ve bağnazlığı güçlü bir kurgu ile anlatan bir roman."

The Seattle Times

Krizalitler

John Wyndham

Bilimkurgunun altın çağından kült bir eser

Krizalitler birkaç bin yıl sonrasının dünyasında geçen ve nükleer bir felaket sonrası yaşanan genetik bir mutasyon hikâyesini anlatıyor. Normallik, anormallik, öteki gibi kavramları ele alan *Krizalitler*, tahammülsüz insanların ırklarının saflığını korumak için ne kadar ileri gidebileceklerini gösteriyor.

Popüler kültürü de etkilemiş olan kitap, bilimkurgu severler için bir hazine.

Delidolu

www.delidolu.com.tr
f/delidolu @delidolukitap

ISBN 978-605-5060-32-9

9 786055 060329